BALVU NOVADA PAŠVALDĪBA
BALVU NOVADA DOME

Reģ. Nr.90009115622, Bērzpils iela 1A, Balvi, Balvu novads, LV-4501, tālrunis +371 64522453
fakss+371 64522453, e-pasts: dome@balvi.lv

Balvos

PIELIKUMS
Balvu novada domes
2026.gada 15. oktobra
lēmumam (sēdes prot. Nr. 22, 1.§)

PASKAIDROJUMA RAKSTS

par Balvu novada domes 2026. gada 15. oktobra saistošo noteikumu Nr. 8/2026 "Par sociālajiem pakalpojumiem Balvu novadā" projektu

Paskaidrojuma raksta sadaļa	Norādāmā informācija
1. Mērķis un nepieciešamības pamatojums	Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma (turpmāk – Likums) 3.panta trešo daļu, kārtību, kādā saņemami pašvaldību sniegtie sociālie pakalpojumi, nosaka pašvaldību saistošajos noteikumos. Līdz ar to pašvaldības saistošajos noteikumos jābūt noteiktiem visiem sociālajiem pakalpojumiem, kādi ir pieejami pašvaldības administratīvajā teritorijā vai tās iedzīvotājiem un kurus nodrošina pašvaldība. Balvu novada pašvaldībā (turpmāk – Pašvaldība) ir spēkā esoši Balvu novada domes 2022.gada 27.janvāra saistošie noteikumi Nr.2/2022 "Par sociālajiem pakalpojumiem un sociālo atbalstu Balvu novadā" (turpmāk–Saistošie noteikumi Nr.2/2022), kas reglamentē Pašvaldības sociālo pakalpojumu un sociālā atbalsta pakalpojumu piešķiršanas kārtību, bet tiesiskais regulējums ir nepilnīgs, jo tajā nav iekļauti visi sniedzamie sociālie pakalpojumi, kas ir jānodrošina Pašvaldībai. Ņemot vērā, ka ar 2026.gadu pašvaldībām ir noteikts minimālo sociālo pakalpojumu grozs, kas jānodrošina iedzīvotājiem, pamatojoties uz Likuma 9.panta $1.^{1}$daļu, kas nosaka, ka pašvaldībai ir pienākums nodrošināt noteiktus sociālos pakalpojumus (t.sk. ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā bērniem pakalpojumu, atelpas brīža pakalpojumu, krīzes centra pakalpojumu; sociālās rehabilitācijas pakalpojumu bērniem ar uzvedības traucējumiem) noteiktām personu grupām, nepieciešami saistošie noteikumi, lai noteiktu kārtību, kādā ir pieprasāmi sociālie pakalpojumi Balvu novadā, līdz ar to tiek izstrādāti jauni saistošie noteikumi, kuros noteikts korekts sociālo pakalpojuma pieprasīšanas un saņemšanas process, lai nodrošinātu sociālo pakalpojuma pieejamību saskaņā ar spēkā esošo

	normatīvo regulējumu. Saistošajos noteikumos Nr.2/2022 nav ietverta kārtība, kādā pašvaldība izpildītu Likuma 9.panta 1.[1] daļas nosacījumus, kas attiecināms uz minimālā sociālo pakalpojuma groza nodrošināšanu Pašvaldībā. Esošajā regulējumā ir spēkā esoši punkti, kas nav piemērojami, kā arī ir nepilnības, kas nepieciešams precizēt spēkā esošajos punktos. Saistošajos noteikumos Nr.2/2022 veiktās izmaiņas ir būtiskas, kas ir par pamatu jaunu saistošo noteikumu (turpmāk – jaunie Saistošie noteikumi) izstrādei. Jaunajos Saistošajos noteikumos par pamatu tiek ņemti Saistošie noteikumi Nr.2/2022. Jaunajos Saistošajos noteikumos tiek pilnveidoti atsevišķu sociālo pakalpojumu veidu regulējumi, jaunie Saistošie noteikumi tiek papildināti ar jauniem sociāliem pakalpojumiem un veikti citi redakcionālie labojumi, ņemot vērā grozījumus Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā, kā arī ņemot vērā citos attiecināmajos normatīvajos aktos veiktos grozījumus. Jaunajos Saistošajos noteikumos tiek papildināts saistošo noteikumu tiesiskais pamatojums ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 9. 1.[1]daļu, kas nosaka, ka pašvaldībai ir tiesības par saviem līdzekļiem papildus šā panta 1.[1]daļā noteiktajiem pakalpojumiem nodrošināt citus sociālos pakalpojumus, kā arī tiesības šā panta 1.[1]daļā noteiktos sociālos pakalpojumus nodrošināt citām personu grupām. Pašvaldība sociālos pakalpojumus un personu grupas nosaka saistošajos noteikumos. Tiek mainīts jauno Saistošo noteikumu nosaukums - “Par sociālajiem pakalpojumiem Balvu novadā”. Jaunajos Saistošajos noteikumos noteikts, ka sociālie pakalpojumi par Pašvaldības budžeta līdzekļiem tiks nodrošināti apjomā, kas atbilst pašvaldības gadskārtējā budžeta ietvaros pieejamiem līdzekļiem un attiecīgā sociālā pakalpojuma sniegšanas vietā esošo klientu vietu skaitam. Nepieciešamības gadījumā, ja pieprasījums pārsniegs plānoto budžetu vai klientu vietu skaitu, tiks veidota rinda. Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 17. panta pirmajā daļā noteiks, ka sociālos pakalpojumus drīkst sniegt tikai tāds sociālo pakalpojumu sniedzējs, kura pamatdarbība vai kura attiecīgās struktūrvienības pamatdarbība ir šo pakalpojumu sniegšana un kurš attiecīgā pakalpojuma sniegšanai ir reģistrēts sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā ne vēlāk kā trīs mēnešus pēc tam, kad pakalpojuma sniegšana uzsākta. Jaunajos Saistošajos noteikumos, tiek noteikts, ja Pašvaldība nav izveidojusi nepieciešamos sociālo pakalpojumu sniedzējus, tad Pašvaldība slēdz līgumus ar citām pašvaldībām un tikai ar tādiem sociālo pakalpojumu sniedzējiem, kuri sociālos pakalpojumus reģistrējuši Latvijas Republikas Labklājības ministrijas Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā.

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

	Jaunajos Saistošajos noteikumos netiks paredzēts, ka atsevišķos gadījumos Balvu novada Sociālā pārvalde, piešķirot sociālo pakalpojumu, var izskatīt jautājumu par apgādnieka atbrīvošanu no maksas par sociālo pakalpojumu vai līdzmaksājumu, ja apgādnieks iesniedz dokumentus par to, ka persona, kurai piešķirts sociālais pakalpojums, ir izvairījusies pildīt vecāku pienākumus vai tai bijušas atņemtas aizgādības tiesības attiecībā uz konkrēto apgādnieku, jo formulējums ir vispārīgs un nenodrošina skaidru un viennozīmīgu piemērošanas kārtību. Praksē šī norma netiek konsekventi piemērota, kas rada interpretācijas riskus un var novest pie nevienlīdzīgas attieksmes. Nosakot apgādniekiem pienākumu maksāt par sociālajiem pakalpojumiem, tiks piemēroti Ministru kabineta 2003.gada 27.maija noteikumi Nr.275 "Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu samaksas kārtība un kārtība, kādā pakalpojuma izmaksas tiek segtas no pašvaldības budžeta". Jaunie saistošie noteikumi tiek papildināti ar četrām jaunām nodaļām: 1) krīzes centra pakalpojums; 2) ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā bērniem; 3) atelpas brīža pakalpojums; 4) sociālās rehabilitācijas pakalpojums personas dzīvesvietā. Krīzes centra pakalpojums tiks piešķirts personām, kuras nonākušas krīzes situācijā. Krīzes centrā tiks sniegta īslaicīga psiholoģiska un cita veida palīdzība, ja ģimene/persona katastrofas vai citu no personas neatkarīgu apstākļu dēļ pati saviem spēkiem nespēs nodrošināt savas pamatvajadzības un tai ir nepieciešama psihosociāla vai materiāla palīdzība. Pakalpojumu varēs piešķirt līdz 6 mēnešiem gadā. Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā bērniem pakalpojums tiks nodrošināts bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem, ja bērna ārpusģimenes aprūpi nav iespējams nodrošināt audžuģimenē vai pie aizbildņa. Pakalpojums bērnam tiks piešķirts, pamatojoties uz Balvu novada Bāriņtiesas lēmumu par bērna ievietošanu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā bērniem vai bērna likumiskā pārstāvja iesnieguma pamata. Atelpas brīža pakalpojums tiks piešķirts bērnam ar invaliditāti, kuram ir Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas izsniegts atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību, pilngadīgai personai ar I grupas invaliditāti, pilngadīgai personai ar garīga rakstura traucējumiem, kurai noteikta II grupas invaliditāte, līdz 30 (trīsdesmit) diennaktīm kalendārajā gadā. Pašvaldība finansēs atelpas brīža pakalpojumu līdz 1000 *euro* apmērā kalendārajā gadā, nepārsniedzot faktiskos izdevumus. No 2026.gada 1.janvāra pašvaldībām ir pienākums nodrošināt arī sociālā rehabilitācijas pakalpojumu personas dzīvesvietā – bērniem ar uzvedības problēmām vai augstiem to attīstības riskiem, ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem, kuri ir sasnieguši 16 gadu vecumu, kā

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

	arī Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 12. panta septītajā un astotajā daļā minētajām personām. Šo pakalpojumu varēs saņemt arī bērni, ģimenes un pilngadīgas personas, kuras sociālā pakalpojuma saņemšanai nosūtījis sociālais darbinieks vai tā pati izteikusi vēlmi saņemt sociālo pakalpojumu. Sociālās rehabilitācijas pakalpojuma personas dzīvesvietā ietvaros tiks nodrošināta psihosociālās palīdzības sniegšana (speciālistu, kuriem ir specifiskas zināšanas, terapijas un metodes, konsultācijas), sociālais darbs ar grupu (atbalsta, izglītojošas, pašpalīdzības u.c.), uzvedības sociālās korekcijas programma (turpmāk – Programma), sociālā mentora pakalpojums. Sociālā mentora pakalpojums tiek sniegts ārpusģimenes aprūpē esošiem bērniem, kuri ir sasnieguši 16 gadu vecumu, kā arī Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 12.panta septītajā un astotajā daļā minētajām personām, atbilstoši Ministru kabineta noteiktajai kārtībai par sociālajām garantijām un atbalstu bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam, kurš ir ārpusģimenes aprūpē, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās. Programmu izstrādās Pārvaldes Ģimenes atbalsta nodaļas sociālais darbinieks, piesaistot nepieciešamos resursus, ievērojot Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58.panta pirmo un otro daļu. Programmas īstenošanas laiks ir līdz 12 mēnešiem, termiņš varēs tikt pagarināts, ja nepilngadīgais nebūs izpildījis programmas uzdevumus vai programmas realizācijas laikā būs veicis jaunus likumpārkāpumus. No Saistošajiem noteikumiem Nr.2/2022 tiek svītroti sociālā atbalsta pakalpojumi - "Sociālā atbalsta grupu pakalpojums" un "Uzvedības sociālās korekcijas programma", jo šie pakalpojumu tiks sniegti Sociālās rehabilitācijas pakalpojuma personas dzīvesvietā ietvaros. Pašvaldībā vairs netiks nodrošināti sociālie pakalpojumi: 1. pansijas pakalpojums, jo ar Balvu novada domes 2026.gada 23.aprīļa lēmumu Nr.286 (sēdes protokols Nr.8, 6.§) "Par Balvu novada "Pansionāts "Balvi" sociālās aprūpes pakalpojuma "Pansija" sniegšanas izbeigšanu", nolemts izbeigt Balvu novada "Pansionāts "Balvi" sociālās aprūpes pakalpojuma "Pansija" sniegšanu ar 2026.gada 30.jūniju; 2. psihologa pakalpojums, jo šo pakalpojumu pašvaldībām nav pienākums nodrošināt, atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 9.panta 1.[1]daļai; 3. mobilā kāpurķēžu pacēlāja pakalpojums, jo ar Balvu novada domes 2026.gada 23.aprīļa lēmumu Nr.292 (sēdes protokols Nr.8, 11.§) pieņemti saistošie noteikumi Nr.4/2026 "Par atbalstu mājokļa ārējās vides pielāgošanai personām ar kustību traucējumiem", kuri paredz kārtību mobilā ratiņkrēsla pacēlāja iegādei. Jaunajos Saistošajos noteikumos tiek noteikts, ka naktspatversmes pakalpojumu nodrošina pakalpojuma sniedzējs, ar kuru Pašvaldībai noslēgts pakalpojuma līgums, to nodrošinot uz laiku līdz 2 mēnešiem kalendārajā gadā. Maksa par naktspatversmes pakalpojumu personai tiek

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

	noteikta - pirmās 10 secīgas naktis kalendārā gada laikā bez maksas un no 11.nakts personas līdzmaksājums 1,00 *euro* par vienu nakti. Jaunajos saistošajos noteikumos tiek noteikts, ka tiesības saņemt ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma institūcijā pilngadīgām personām, aprūpes mājās pakalpojumu, dienas aprūpes centra pakalpojumu, sociālās rehabilitācijas centra bērniem pakalpojumu ir personai ar funkcionāliem traucējumiem, tai skaitā arī smagiem funkcionāliem traucējumiem. Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu un specializēto darbnīcu pakalpojumu tiesības saņemt personām ar garīga rakstura traucējumiem. Jaunajos Saistošajos noteikumos "Krīzes istabas pakalpojums" pārdēvēts par "Īslaicīgas uzturēšanās pakalpojumu" un noteikts, ka tiesības saņemt īslaicīgas uzturēšanās pakalpojumu ir personai/ģimenei, kura nonākusi krīzes situācijā līdz 2 mēnešiem, Pašvaldības sociālās mājas telpās. Jaunajos Saistošajos noteikumos "Aprūpes mājās pakalpojums bērniem ar invaliditāti" pārdēvēts par "Aprūpes mājās pakalpojumu bērniem ar invaliditāti un personām līdz 24 gadu vecumam ar invaliditāti", šo sociālo pakalpojumu var sniegt gan Sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā reģistrēti sociālā pakalpojuma "Aprūpes mājās" sniedzēji juridiskas personas, gan fiziskas personas (izņemot bērna 1. pakāpes radinieku un vienas mājsaimniecības locekli), kuras noslēgušas uzņēmuma (pakalpojuma) līgumu ar attiecīgo sociālo pakalpojumu sniedzēju par pakalpojuma sniegšanu un, ja personai ir profesionālas zināšanas (iegūta aprūpētāja, aukļa kvalifikācija u.c.) un iegūtas speciālās zināšanas bērnu tiesību aizsardzības jomā. Jaunajos Saistošajos noteikumos noteikts, ka tiesības saņemt transporta pakalpojumu būs ne tikai personām ar I vai II invaliditātes grupu, bet arī klientiem sociālās rehabilitācijas plāna mērķu sasniegšanai, ja sociālais darbinieks būs sniedzis atzinumu par transporta pakalpojuma nepieciešamību. Vienlaikus ar jaunajiem Saistošajiem noteikumiem tiek veikti citi precizējumi atbilstoši faktiskajai un tiesiskajai situācijai.
2. Fiskālā ietekme uz pašvaldības budžetu	2026.gada budžetā Pašvaldības finansētajiem vai daļēji finansētajiem sociālajiem pakalpojumiem paredzēti 3 789 202 *euro,* tai skaitā pašvaldības finansējums 1 513 660 *euro.* Ievērojot Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 9. panta 1^3 daļu, jaunajos Saistošajos noteikumos paredzētie sociālie pakalpojumi tiks nodrošināti atbilstoši Pašvaldības budžetā paredzētajam apjomam.
3. Sociālā ietekme, ietekme uz vidi, iedzīvotāju	Sociālā ietekme – ar jaunajiem Saistošiem noteikumiem tiks nodrošināts Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā noteiktais pienākums gādāt par Pašvaldības administratīvajā

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu

veselību, uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā, kā arī plānotā regulējuma ietekme uz konkurenci	teritorijā deklarēto personu vajadzībām saņemt sociālos pakalpojumus atbilstoši normatīvo aktu prasībām. Ietekme uz vidi – nav attiecināms. Ietekme uz iedzīvotāju veselību - labvēlīgi ietekmēs iedzīvotāju mērķgrupu veselību. Ietekme uz uzņēmējdarbības vidi pašvaldības teritorijā – nav attiecināms. Ietekme uz konkurenci – paredzētie pasākumi neierobežo konkurenci.
4. Ietekme uz administratīvajām procedūrām un to izmaksām	Institūcija, kurā privātpersona var vērsties jauno Saistošo noteikumu piemērošanā ir Balvu novada Sociālā pārvalde. Nav paredzamas papildu administratīvo procedūru izmaksas.
5. Ietekme uz pašvaldības funkcijām un cilvēkresursiem	Jauno Saistošo noteikumu izpildes administrēšanu nodrošina Balvu novada Sociālā pārvalde, jaunas darba vietas netiks veidotas, jauni pienākumi vai uzdevumi esošajiem darbiniekiem netiks noteikti.
6. Informācija par izpildes nodrošināšanu	Jaunie Saistošo noteikumu izpildes nodrošināšanai papildus resursi un pašvaldības institūciju struktūras izmaiņas nav nepieciešamas.
7. Prasību un izmaksu samērīgums pret ieguvumiem, ko sniedz mērķa sasniegšana	Jaunie Saistošie noteikumi ir piemēroti iecerētā mērķa sasniegšanas nodrošināšanai un paredz tikai to, kas ir vajadzīgs minētā mērķa sasniegšanai. Pašvaldības izraudzītie līdzekļi ir leģitīmi un rīcība ir atbilstoša augstākstāvošiem normatīviem aktiem.
8. Izstrādes gaitā veiktās konsultācijas ar privātpersonām un institūcijām	Saistošie noteikumi izskatīti Sociālās un veselības aprūpes jautājumu komitejā. Atbilstoši Pašvaldību likuma 46.panta trešajā daļā noteiktajam, saistošo noteikumu projekts tika publicēts Balvu novada pašvaldības oficiālajā tīmekļvietnē www.balvi.lv no 2026.gada 22.septembra līdz 2026.gada 6.oktobrim sabiedrības viedokļa noskaidrošanai. Sabiedrības viedokļi nav sniegti.

Domes priekšsēdētājs J.Trupovnieks

Šis dokuments ir parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu